Diskutējam par mums svarīgo

MAF Mediju atbalsta fonds

Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.

Par pielikuma "Diskutējam par mums svarīgo" saturu atbild SIA "Laikraksts STARS".
#SIF_MAF2025

Vides pieejamība cilvēkiem ar īpašām vajadzībām

Madoniete Ilze Priedīte (attēlā) ir 1. grupas invalīde kopš dzimšanas, jo pārcietusi bērnu cerebrālo trieku.

— Man ir kustību un runas traucējumi. Pārvietojos visur pati bez paliglīdzekļiem, bet jau sešus gadus man ir valsts piešķirts elektriskais skūteris, kas ir domāts, lai ātrāk veiktu tālās distances, — laikrakstam vēsta Ilze.

Jautāta par vides pieejamību cilvēkiem ar īpašām vajadzībām Madonā, Ilze turpina: — Uzskatu, ka Madonā cilvēkiem ar kustību traucējumiem pārvietošanās ir apmierinoša. Es pati telpās ar savu skūteri nebraucu, bet viegli ir tikt Madonas novada domes ēkā, Madonas sporta centrā (izcili), kinoteātrī "Vidzeme", Madonas novadpētniecības un mākslas muzejā, Madonas slimnīcas rehabilitācijas nodaļā. No veikalu tīkliem varu doties un iepirkties lielajā *"Maximā"* un veikalā "Beta". Tirdzniecības centrs *"Rimi"* Madonā ar ratiņkrēslu ir izbraucams, bet ir grūti pašā veikalā iekļūt. Nav pareizi uztaisīta uzbrauktuve, lai tajā tiktu. Mazs ir manevrēšanas laukums, lai no veikala varētu izbraukt vai tajā iebraukt. Lai vide būtu pieejama personām ratiņkrēslā, ir vajadzīga lielāka vieta, plašums, jo ar ratiņkrēslu jāveic zināmi manevri.

Nesen ir veikti uzlabojumi vides pieejamībai Madonas novada Sociālā dienesta ēkai Blaumaņa ielā 3. Pati Sociālajā dienestā ar savu skūteri nebraucu, jo tieši ārpusē pie durvīm platforma ir par mazu, lai veiktu manevrus — iebraukt, izbraukt.

Vides pieejamība ir ļoti labā līmenī pagastu tautas namos, viss ir ļoti labi pārdomāts Degumniekos, Lauterē, Jaunkalsnavā, Dzelzavā.

Priecājos, ka Madona un pilsētas apvedceļš ar manu skūteri ir labi izbraucams. Kā uzlabojumu gribētu, lai tiek padomāts, rasti līdzekļi un uzlabots dzelzceļa pārbrauktuves posms gājējiem, kas ved uz dārza centru "Puķu sēta" un Madonas slimnīcu. Tur ir visgrūtāk izbraukt. Uzskatu, ka tā vieta cilvēkiem ar kustību traucējumiem tomēr ir visdrošākā nokļūšanai uz slimnīcu un pareizticīgo baznīcu, tāpēc to vajadzētu uzlabot.

Kā laba inovācija būtu vēlama nojumīte elektriskajiem skūteriem pie Madonas slimnīcas. Tas tāpēc, lai būtu vieta, kur nobraukt skūterus, kad līst vai snieg. Madonā arvien vairāk pamanāmi cilvēki, kam ir elektriskie skūteri, tas visiem būtu noderīgi.

INESE ELSIŅA

Ceļš uz līdzvērtīgu sabiedrību

AGRITA NUSBAUMA-KOVAĻEVSKA

Mūsdienās arvien lielāku nozīmi iegūst iekļaujošas vides veidošana, kurā ikviens cilvēks — neatkarīgi no savām spējām vai veselības stāvokļa — var justies droši, novērtēts un līdzvērtīgs sabiedrības loceklis. Madonas novads soli pa solim virzās pretī šim mērķim, turpinot attīstīt pakalpojumus un infrastruktūru, kas piemērota cilvēkiem ar funkcionāliem un garīgiem traucējumiem.

Madonas novadā lielu un nozīmīgu atbalstu sniedz gan Madonas novada Sociālais dienests, gan Latvijas Samariešu apvienība, gan biedrība "Mēs saviem bērniem".

Latvijas Samariešu apvienības Vidzemes sociālo pakalpojumu vadītāja Inga Brente-Mieze iezīmē galvenos pakalpojumus, kas ir deleģēti un tiek nodrošināti novada teritorijā.

— Samarieši sniedz vairākus pakalpojumus. Lai tos saņemtu, iedzīvotājiem jāgriežas Sociālajā dienestā. Viens no pakalpojumiem — dienas aprūpes centri Madonā, Parka ielā 6, Lubānas "Eglājos" un Kalsnavā, Vesetas ielā. Tie ir trīs dienas centri, kas ir paredzēti pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem. Tāpat Parka ielā 6 ir krīzes istabas, bet tas ir tāds pakalpojums, kas nav plānveida. Tās ir nopietnas krīzes situācijas, piemēram, ugunsgrēks, plūdi, ģimenes konflikti. Tāpat tiek nodrošināts zupas virtuves pakalpojums, kā arī higiēnas pakalpojums — duša, pirts, veļas mazgāšana. Visa novada teritorijā tiek nodrošināts pakalpojums — aprūpe mājās. To saņem ne tikai seniori, bet arī cilvēki, kas kādu objektīvu, funkcionālu traucējumu dēļ nespēj par sevi parūpēties. Vēl kāds nozīmīgs pakalpojums ir grupu māja un specializētās darbnīcas personām ar garīga rakstura traucējumiem Mārcienā, — iezīmē Inga Brente-Mieze. — Pieprasījums pēc pakalpojumiem ir pietiekams. Sabiedrība kļūst izglītotāka. Plašāk pieejama informācija, kas izglīto par iespējām cilvēkiem ar invaliditāti. Līdz tam ģimenes mēģinājušas tikt galā saviem spēkiem. Šobrīd pakalpojumi ir pieejami, un ģimenēm ir iespēja dzīvot pilnvērtīgu dzīvi, doties darbā un būt drošiem, ka par viņu tuvinieku ar funkcionāliem vai garīga rakstura traucējumiem kāds parūpēsies. Arī sabiedrība kļūst iekļaujoša.

Taujājot, cik ērti katrā no pakalpojuma sniegšanas vietām cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem ir iekļūt, Inga Brente-Mieze pastāsta: — Madonā ir gan dienas centrs pirmajā stāvā, gan trešajā stāvā. Šobrīd mums nav cilvēku, kuri

Šajā gadā īstenots nozīmīgs projekts, kas ļauj cilvēkiem ar invaliditāti piekļūt un saņemt pakalpojumus sociālajā dienestā.

Foto — AGRIS VECKALNIŅŠ

pārvietojas ratiņkrēslos, bet ja persona ir ratiņkrēslā, tad viss tiks organizēts pirmajā stāvā un nodrošinātas ikdienas aktivitātes. Ja cilvēkam ir vajadzīga palīdzība uzkāpšanai pa kāpnēm, tad darbinieki būs atbalsta plecs stabilitātei un līdzsvaram, drošības izjūtai. Visas telpas ir pielāgotas, lai cilvēki ar invaliditāti var ērti iekļūt un brīvi darboties.

Vidzemes sociālo pakalpojumu vadītāja gan atzīst, ka ikdiena ir izaicinājumiem piepildīta, bet ļoti daudz ir darījusi arī pašvaldība, ieguldot resursus, izveidojot šos pakalpojums, jo tas nebūt nav vienkārši. Arī pašvaldībām ir ļoti lieli izaicinājumi, tieši finansiālā ziņā.

— Neteikšu, ka tā ir krīze, bet ir smagas finansiālas situācijas daudzās pašvaldībās, un tas ir

"Madonas novadā tiek domāts par visām mērķu grupām."

izaicinājums, bet, neraugoties uz to, tik tiešām pateicība pašvaldībām, kas cinās, lai šiem cilvēkiem būtu, kur doties, un lai šī sabiedrības daļa netiktu paklauta vientulības aspektam tikai tādēļ, ka nav nauda. Madonas novadā tiešām ļoti par to padomāts un rūpējas par cilvēkiem ar invaliditāti. Ir ļoti plašs pakalpojumu klāsts, ko Madona nodrošina saviem iedzīvotājiem, un arvien tiek meklēti jauni risinājumi. Madonas novads domā par saviem iedzīvotājiem, viņu labbūtību visos aspektos. Arī Samariešu apvienībai ir lieliska sadarbība ar novada pašvaldību un Sociālo dienestu. Pašvaldība ļoti iesaistās ar saviem resursiem, speciālistiem, un probblēmas tiek risinātas. Pakalpojumu klāsts ir plašs, ikvienam, kurš atbilst kritērijiem, ir iespējams tos izmantot, vispirms vēršoties Sociālajā dienestā. Cilvēkiem ir iespēja socializēties, dzīvot pilnvērtīgu dzīvi.

Plašs pakalpojumu klāsts

Madonas novada Sociālā dienesta vadītāja Ilze Fārneste stāsta: — Pakalpojumi cilvēkiem ar funkcionālajiem traucējumiem Deinstitucionalizācijas projekta ietvaros ir nodrošināti ļoti plašā mērogā. Tie ir visaptveroši — cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem, bērniem ar funkcionālajiem traucējumiem, gan dienas aprūpes centrs, gan ir iespēja saņemt terapijas, gan nodrošinātas specializētās darbnīcas. Šie pakalpojumi nav tikai pilsētā, bet esam pietuvojušies arī tajās vietās, kur ir lokalizējušies šie cilvēki. Piemēram, Kalsnavā, zinot to, ka tur iepriekš skolā bija "Kāpēcīšu" grupiņa, kurā bija bērni ar funkcionāliem traucējumiem, izveidojām dienas aprūpes centru, un viņiem ir pieejams šis pakalpojums. Pakalpojumi ir Lubānā, Kalsnavā, Madonā, un grupu mājas — Ozolos un Mārcienā. Iedzīvotājiem, kas ir ar funkcionāliem traucējumiem, ļoti plašs un labs ir mājaprūpes pakalpojums, kas līdz pēdējam mirklim ļauj cilvēkam būt savās mājās. Ar samariešu iesaisti palīdzību var saņemt cilvēki, kas ir ar onkoloģiskām saslimšanām. Pakalpojums tiek sakārtots, lai šos cilvēkus, kuriem noteikta dzīvildze līdz sešiem mēnešiem, neievieto institūcijā, bet viņi var savās mājās būt kopā ar saviem tuviniekiem. Tie ir sabiedrībā balstīti pakalpojumi, un patiesībā šādiem cilvēkiem ļoti svarīga ir arī vides pieejamība, kā iekļūt kādā iestādē un pats galvenais — kā iekļūt dienestā. Gribu teikt, ka mums šogad noslēdzās projekts, kur Sociālā dienesta mājā veica vides pieejamības projektu. Mums ir durvis, kuras automātiski atveras vaļā, ir padomāts arī par uzbrauktuvi. Pie pašas ieejas dienestā ir stāvlaukums, kur var iebraukt ar motorizēto pārvietošanās rīku. Aicinām cilvēkus pieteikt vīzīti, lai darbinieks var iziet pretī un sniegt nepieciešamo palīdzību, ja nav iespējams uzbraukt pa uzbrauktuvi, jo motorizēto paliglīdzekļu izmēri ir dažādi. Sabiedrībā ir arī vājdzirdīgi cilvēki un personas ar redzes traucējumiem. Lai saprastu, kurā stāvā atrodas, ir izveidoti uzraksti braila rakstā. Pirmajā stāvā, lielajā hallē, ir iestrādāta indukcijas cilpa, kas domāta vājdzirdīgiem klientiem. Tāpat pirmajā stāvā durvis pielāgotas atbilstoši normatīviem, lai var iebraukt ar ratiņkrēslu vai ienākt ar staiguli. Ir pielāgota invalīdu tuale-

te, un ir bērnu pārtinamā virsma. Ir arī duša ar visu nepieciešamo. Esam viens no novadiem, kas klientiem, kuriem ir funkcionāli traucējumi, piedāvā kāpurķēžu pacēlāju. Pakalpojums iepriekš jāpiesaka. Ja cilvēks dzīvo lauku teritorijā, ir iespējams pieteikt sabiedrisko autobusu, kas ir ar pacēlāju. Tāpat ir pieejams asistenta pakalpojums.

Madonas novadā tiek domāts par visām mērķu grupām. Pašvaldībā ir projekts, kura ietvaros tiek izremontēti sociālie dzīvokļi, kas domāti mazāk aizsargātiem iedzīvotājiem. Šajā brīdī visās teritorijās tika apskatīti dzīvokļi, kuri ir *bēdīgā* stāvoklī un tos nevar piešķirt cilvēkiem, jo tā tomēr ir atbildība. Tagad piedalāmies šajā projektā. Šobrīd Mārcienā būs izremontēts pirmais stāvs, kur cilvēkam ar funkcionāliem traucējumiem varēs piešķirt dzīvokli. Tiek domāts par cilvēkiem, lai viņiem nav jāpavada laiks telpās, bet vide ir pielāgota, lai var pārvietoties.

Atbalsts cilvēkiem ar invaliditāti

Sociālā dienesta sociālo pakalpojumu nodaļas vadītāja Ilze Kanča iezīmē:

— Šobrīd ir īstenota otrā kārta lielam un nozīmīgam projektam "Atbalsta pasākumi cilvēkiem ar invaliditāti, mājokļa vides pieejamības nodrošināšanai". Ministrija, pamatojoties uz DEĀKA dotajām ziņām, sadalīja kvotas, un Madonas novadam tika piešķirtas trīs. 2023. gada oktobrī tika apzināti cilvēki, kuriem mēs šādā veidā varēsim palīdzēt. Projekta mērķis ir uzlabot iedzīvotājiem ar kustību traucējumi vides pieejamību savā dzīves vietā. Lai šie cilvēki varētu dzīvot pilnvērtīgu dzīvi, doties uz mācībām, uz darbu. Saņemot iesniegumus, kopā ar ergoterapeitu un būvniekiem devāmies izvērtēt mājokli un izvērtēt, ko varam darīt, lai vide būtu ērtāka un pieejamāka.

Šobrīd visi trīs projekti ir noslēgušies. Būtu ļoti labi, ja arī turpmāk būtu pieejams šāds finansējums un varētu palīdzēt vēl kādam cilvēkam ar funkcionāliem traucējumiem, pielāgojot vidi.

Pēc šī projekta tika īstenots arī projekts ar Madonas novada pašvaldības atbalstu.

Skatoties kopumā, Madonas novadā iestādes lielākoties ir pieejamas arī cilvēkiem ar kustību traucējumiem. Ir ļoti daudz darīts, lai nodrošinātu vides pieejamību.

Pateicoties šādiem projektiem, cilvēki ar funkcionāliem vai garīga rakstura traucējumiem iznāk no savām mājām, iziet sabiedrībā un aktīvi iesaistās ne tikai dienas aprūpes centrā un specializētajās darbnīcās, bet arī dažādos kultūras un citos pasākumos. Tomēr ļoti daudz ir atkarīgs arī no paša cilvēka — cik ļoti viņš vēlas meklēt palīdzību, iziet sabiedrībā.

Visi realizētie projekti ir iedrošinājuši cilvēkus iziet no savas mājas, ir iedrošinājuši vecākus savus lielos bērnus palaist ārpus mājas bez turēšanas pie rokas. Es domāju, tas ir ļoti liels atbalsts.

Kopā rada iespējas katram

ZANE BIKOVSKA

Katrs cilvēks vēlas justies piederīgs vietai, kurā dzīvo, neatkarīgi no vecuma, veselības stāvokļa vai iespējām. Arī cilvēkiem ar invaliditāti vai garīga rakstura traucējumiem ir svarīgi, lai viņu vajadzības tiktu sadzirdētas un lai viņi ikdienišķajās aktivitātēs varētu piedalīties tikpat pilnvērtīgi kā citi. Novada spēks slēpjas tieši tajā, cik atvērts un iekļaujošs tas ir pret saviem iedzīvotājiem. Vai sabiedriskās vietas, izglītības iespējas, darbs, kultūras dzīve un brīvā laika aktivitātes ir pieejamas visiem? Vai mūsu attieksme ir saprotoša un pieņemoša? Uz šiem jautājumiem atbildam šodien, lai tie veidotu rītdienu, kurā nevienam nav jāpaliek malā.

Sapratni un sirsnību ik dienu piedzīvo Lubānas dienas aprūpes centra „Eglāji" klienti. Ienākot ēkā, dzirdam priecīgu čalošanu un rosību. Visi sēd pie galda un darina dažādus rokdarbus. Kāds tamborē, kāda ada, bet cits piesēdies pie mazām stellēm un, liekot kopā krāsainus dzīparus, auž sedziņu. Uz plīts vārās kartupeļi, pannā čurkst gaļa — drīz būs pusdienlaiks. Atmosfēra te patiešām ir mājīga un viesmīlīga; par to pārliecināmies, tiekot sirsnīgi sagaidīti.

Iveta Pērkone norāda — cilvēkus ar īpašām vajadzībām svarīgi iedrošināt.

Rokdarbi brīvajā laikā „Eglāju" klientiem ir ļoti iecieniti.

Foto — AGRIS VECKALNIŅŠ

„Jebkurā novadā iespējams radīt vidi, kur cilvēki ar īpašām vajadzībām jūtas piederīgi un dzīvo pilnvērtīgi."

Sociālā darbiniece un nodarbību vadītāja Iveta Pērkone pastāsta: — Centru apmeklē divpadsmit klienti, četri no viņiem brauc no Varakļāniem. Katru dienu darām ko citu, protams, arī atbilstošu sezonai. Vasarā tie ir dārza darbi, siltumnīcu apkopšana un teritorijas apsaimniekošana. Ejam uz mežu, lasām ogas un sēnes. Ziemā vairāk laika veltām rokdarbiem, apmeklējam kultūras pasākumus. Iepazīstam gan pilsētas teritoriju, gan dodamies tālākās ekskursijās — esam braukuši uz Limbažiem un citām pilsētām. Rudeņos ar salātiem un ievārījumiem, sīrupiem un zeķēm, čibiņām priecējam Lubānas veco ļaužu aprūpes centra iemītniekus. Manu kolēģi atvaļinājuma laikā aizvieto angļu valodas skolotāja, un ar centra klientiem viņa iestudē minūti ilgus mini teātrīšus, tādā veidā ļaujot viņiem nedaudz pamācities angļu valodu.

Kolīdz rodas kāds brīvāks brīdis, rokās tiek ņemti rokdarbi. Te nevienam nepatīk sēdēt bezdarbībā, gribas aizpildīt laiku saturīgi. Visu mīlule ir kaimiņu sunīte Džera, kura jau nodēvēta par kanisterapeiti un „Eglāju" darbinieci. Viņa ik dienu atnāk ciemos, dodas līdzi vietējās ekskursijās un pārgājienos.

Visu ikdienā nepieciešamo „Eglāju" darbinieces Dace Valaine un Iveta Pērkone kopā ar centra klientiem audzē uz vietas — siltumnīcās aug paprika, tomāti, dārzā gatavojas gurķi. Pagrabs piepildīts ar visādiem labumiem — kompotiem, skābētiem gurķiem, sēnēm, dažādiem salātiem burciņās, bet kastēs savietoti šajā gadā izaudzētie kartupeļi. Savukārt puķu dobēs gan dārzā, gan ap māju rotājas hortenzijas un citas puķes. Karstajās vasarās liels atspaids ir aka, no kuras ņemt ūdeni ziedu un dārzeņu laistīšanai.

Runājot par to, cik iekļaujošs novads ir pret cilvēkiem ar invaliditāti, Iveta Pērkone sprīež, ka pasākumu un aktivitāšu piedāvājums ir gana plašs, bet šos cilvēkus ir svarīgi iedrošināt. Sākumā viņi vairāk turas atstatus, taču, saņemot atbalstu un iedrošinājumu, kļūst aktīvāki un atvērtāki. „Eglāju" klienti tiek aicināti uz dažādiem pasākumiem. Notiek arī tikšanās ar citu dienas centru apmeklētājiem, tostarp Jaunkalsnavas. Dienas aprūpes centrs „Eglāji" ir vieta, kas apliecina — jebkurā novadā iespējams radīt vidi, kur cilvēki ar īpašām vajadzībām jūtas piederīgi un dzīvo pilnvērtīgi.

Vajadzīga respektēšana, ieklausīšanās, atbilžu meklēšana

IVETA ŠMUGĀ

Apritējuši divi gadi, kopš Liezēres pagasta Ozolos pieejams jauns pakalpojums — grupu dzīvokļi.

Grupu dzīvokļu mājā "Ozoli" paredzētās 14 vietas ir aizpildītas (dzīvo 4 sievietes, 10 vīrieši). Iemītniekiem ir objektīvas grūtības dzīvot patstāvīgi, taču nav nepieciešama atrašanās ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā.

Sastopam Aivaru no Madonas, kas ir viens no tiem iedzīvotājiem, kas, uzsākot dzīvi jaunajās mājās, ir priecīgs, ka viņam ir sava istaba, sava nodarbošanās — viņš spēlē uz sintezatora, arī komponē. Brauc arī uz Madonu, kur izmanto sociālos pakalpojumus, piedalās pasākumos.

Volodja stāsta, ka iepriekš ir dzīvojis pansionātā, un, ja var salīdzināt, tad "Ozolos" viņš jūtas daudz labāk nekā mājās, arī nedaudz dūšīgāks kļuvis (*smaida*). Maksims uzsver, ka viņam patīk dzīves apstākļi, patīk darboties virtuvē, novērtē, ka ir sava istaba.

Sociālās aprūpes un rehabilitācijas centra "Ozoli" struktūrvienības "Grupu māja (dzīvokļi)" vadītāja Sarmīte Pabērza uzsver, ka galvenais uzdevums ir palīdzēt ikvienam šeit sajusties kā mājās.

— Pirmās šaubas un savas iekšējās krīzes esam izdzīvojuši. Visām lietām, lai tās sakārtotos, ir vajadzīgs laiks, kad arī cilvēki, kas te dzīvo, ar visu aprod. Šis bija saraša-nas, sastrādāšanās, otra pieņemšanas laiks. Esmu gandarīta par to, ka iemītnieki saka, ka jūtas kā mājās. Varbūt kāds ir pamainījis istabiņu, jo vairāk vēlas saulī, bet kopumā ir labi. Pieredzes apmaiņā apmeklējot citus grupu dzīvokļus, jāsecina, ka pie mums ir *foršāk*. Viņiem ir tādi apstākļi, kādu citur nav — sava istaba, kur, aizveror durvis, var justies savā pasaulē, un no istabas var iziet tikai pusdienlaikā, blakus istabai ir duša, tualete, visiem ir liela, kopīga virtuve, kur visvairāk patīk uzturēties, arī gatavot ēdienu, ir atpūtas istaba, veļas mazgāšanas telpa. Mums ir arī dārzs, kur var strādāt, sev ko izaudzēt, bet daudzi nav dārza *fani*. Kopā izdomājām, ka nākamgad veidosim augstās dobes.

Grupu dzīvokļu mājā virtuvi daudzi novērtē kā mājīgāko vietu, kur risinās daļa dzīves. Foto — AGRIS VECKALNIŅŠ

Visi mācās rūpēties par sevi paši, būt atbildīgi, veidot savu privāto dzīvi, attīstīt savas intereses, kā arī iekļauties sabiedrībā, būt noderīgi. Viņi izdzīvo daudz jauna, atceras arī savus tuviniekus, mīl runāt, stāstīt, ir, kam šis ir vienīgās mājas. Iemītnieki ir draudzīgi, svin jubilejas, viens par otru zina vairāk nekā mēs. Pieņemt to, kā katrs dzīvo, nav tik vienkārši — taču ir jāmazgājas, jābūt tīrām drēbēm... Paši iet uz veikalu, sava budžeta robežās iepērkas, plāno, ko vēlētos iegādāties. Braucam ekskursijās, piedalāmies pasākumos, ejam uz sporta spēlēm, kur ieņemam godalgotas vietas, kausus liekam savā istabā. Patīk ekskursijas, iekļaujam apskates vietas, kur ir dzīvnieki, kas patīk daudziem, notiek arī dejas, koncertu, teātru apmeklējums. Ir datorspēļu *fani* (spēļu atkarību cenšamies ierobežot). Par dažiem liekas, ka jau ir izaudzis tiktāl, lai varētu dzīvot pats par sevi, taču cilvēks par to nav drošs.

Sociālā darbiniece Zanda Roģe dalās novērojumā, ka vajadzīga ieklausīšanās, atbilžu meklēšana: — Katrs cilvēks ir citādāks — viens vēlas, lai ar viņu runā, pievērš lielāku uzmanību, cits — lai liek mierā, netraucē, vēlas norobežoties; un katra vēlmes un vajadzības ir jārespektē.

Režīmā 24/7 dzīvokļu mājā pieejams aprūpētājs, pa dienu strādā sociālais darbinieks, sociālais aprūpētājs. Tiem, kas paliek pa dienu mājās, notiek dažādas nodarbības, savas izziņas takas u. c.

Sarmīte Pabērza piebilst: — To nemāca nevienā mācību grāmatā un arī augstskolā ne — ir jāprot saprasties un sarunāties ar cilvēkiem. Ir, protams, metodiskais atbalsts, iesaistās arī Sociālā dienesta vadītāja Ilze Fārneste, kas ļauj arī mums kļūdīties, līdz savu kļūdu apzināmies un nolemjam darīt citādāk. Esam devuši iespēju te palikt cilvēkiem arī ar smagām diagnozēm. Taču saprotam, ka katrai mašinai, ja kas nobrūk, ir vajadzīgs remonts. Visi zina arī to, ka te nebūs iedzeršanas.

Zanda Roģe: — Iet visādi, bet dodam iespēju, kamēr vien veselības stāvoklis atļauj. Ir jāizvērtē, cik tālu varam novilkt robežas, lai kāds nekļūst drauds sev un citiem.

Kā uzsvēra vadītāja, ir gandarījums, ka "Ozolu" iemītnieki sadzīvo ar vietējiem iedzīvotājiem, arī darbu sameklē. — Uzskatu, ka mūsu sabiedrība ir izaugusi, lai pieņemtu dažādus cilvēkus. Paldies vēlos pateikt šoferītim, kas no Vestienas uz Liezēri ar savu automašīnu atveda mūsu klientu, kas bija aizbraucis nepareizā virzienā.